

במדבר פרק יח (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום: במדבר פרק יח (מתחיל מסוף פרק יז)

הקשר: לאחר מרד קרח

הפרק בא בעקבות רצף של אתגרים והיענויות מתגברים. קרח נבלע בארץ, אך העם עדיין התלונן ("אתם המתם את עם ה'"), מה שהוביל למגפה. המגפה נעצרה על ידי הקטורת. אחר כך מטה אהרן פרח כאות נוסף לבחירתו. העם סוף סוף מקבל שאהרן הוא הבחיר — אך הם מעלים תלונה חדשה.

פסוקים יז:כז-כח — התלונה האחרונה של העם

תלונת העם מייצגת שלב חדש: הם מקבלים את ההיררכיה אך דוחים את השלכותיה הקיצוניות. הטיעון שלהם הוא בעצם: "בסדר, אהרן נבחר, אבל למה כל מי שמתקרב אפילו מעט למשכן חייב למות? אדם אחד מת על כך שערער במפורש, אחר מת רק על שאמר 'אתם המתם את עם ה' — כולם מתים!" הם זועקים: הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו — כולנו מתים, כולנו אובדים!"

זו תלונה לא נגד ההיררכיה עצמה אלא נגד הקטלניות הקיצונית של ההיררכיה — הסכנה הבלתי-פרופורציונלית לאנשים רגילים.

פסוקים יח:א-ז — התשובה: האחריות נופלת על הגבוהים, לא על הנמוכים

התגובה המכרעת ממסגרת מחדש את כל המבנה: **הכהנים והלוויים נושאים באחריות להגן על העם מפני המשכן, ולא להיפך**. העם יפסיק למות כי זה הופך להיות תפקיד הכהנים להבטיח שאף אדם לא מורשה לא יתקרב ויינוק.

זה מכיל לקח עמוק על ההיררכיה: כאשר קיימת היררכיה, **הנזק שנגרם לאנשים ברמה נמוכה יותר מעצם קיומה של אותה היררכיה הוא באחריות האנשים ברמה הגבוהה יותר, לא האנשים ברמה הנמוכה יותר**. בלי עקרון זה, בעלי הכוח היו מאשימים באופן טבעי את אלה שמתחתיהם בכל נזק הנובע מחציית גבולות.

הנטל הכפול של הכהנים

ה' אומר לאהרן: "אתה ובניך ובית אביך אתך תשא את עון המקדש ואת עון כהנתכם". הביטוי עון כהנתכם לא אומר שזה חטא להיות כהן — זה אומר את החטא שקיומה של הכהונה **מטילה על אחרים** בכך שהם אינם כהנים. ההשלכות של המערכת נופלות על אלה שנהנים ממנה.

תפקיד הלוויים

הלוויים משמשים כשכבת ביניים. המילה ונלוו היא משחק מילים על שם לוי — שפירושו "מי שמלווה". הם יוצרים רצף בהיררכיה: ביחס לכהן, הלווי הוא כמו ישראל; ביחס לישראל, הלווי הוא כמו כהן. זה מתייחס לקרח ישירות — קרח היה לוי שבמקום לשמש כמתווך המגן, ניסה לתפוס את הכהונה עצמה.

הלוויים שומרים על האהל (החצר החיצונית) אך אינם יכולים לגעת בכלי הקדש או במזבח — אחרת גם הם וגם הכהנים מתים. הפגיעות המשותפת הזו מחזקת את הנושא: היררכיה כרוכה באחריות הדדית.

הלוי כמתנה

הלוויים מתוארים כ**מתנה מהעם לכהנים** — ממסגר מחדש את היחסים. במקום שהעם יתרעם על כך שהם אינם לויים, הם *נותנים* את הלוויים לשרת את הכהנים בשמם.

הכהונה כמתנה, לא כהטלה

הכהונה נקראת עבודת מתנה — מתנה, לא הטלה. הזר הקרב עדיין מת (והזר הקרב יומת), אך זה ממוסגר בצורה חיובית, ממשיך את הנושא שאהרן הוא לא רק זה שגורם לדברים לבעור אלא גם זה שגורם למקלות לפרוח — הקטורת לא רק הורגת אלא גם מצילה ממות.

פסוקים יח:ח-יט — מתנות כהונה

הזרימה ההגייונית היא אלגנטית: מאחר שהכהנים עובדים **עבור העם** — מגנים עליהם מפני המשכן — הם ראויים **לתשלום**. זה הבסיס למתנות כהונה.

ה' אומר לאהרן: "ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי" — את השמירה על התרומה. כשם שזר שמתקרב למשכן מת, כך זר שאוכל תרומה גם הוא אסור — וזו אחריות הכהן לשמור גם על גבול זה.

שתי קטגוריות של מנות כהונה

1. קדש הקדשים: מנות מקרבנות הנשרפים על המזבח — במיוחד חלקים מהחטאת, האשם והמנחה שהכהנים אוכלים (העולה נשרפת כולה, ולכן לא רלוונטית). האשם מתואר כ"אשר ישיבו לי" — משקף שהאשם באופן ייחודי נושא אלמנט של **החזר**, לא רק כפרה. חלק מהאשמות כוללים ממש החזר כספי לצדם. אלה חייבים להיאכל בעזרה, ורק על ידי כהנים זכרים.

2. תנופת בני ישראל / תרומת מתנבם: פריטים שמורמים לפני המזבח (טקס התנופה) אך לא נשרפים — מובאים באופן סמלי למזבח ואז נלקחים כולם על ידי הכהן. בניגוד לקדש קדשים, אלה יכולים להיאכל על ידי משפחות הכהנים (לא מוגבל לזכרים) ויכולים להיאכל בכל מקום בירושלים, לא רק בעזרה. הביטוי המגדיר הוא כל טהור בביתך.

יש הבחנה משמעותית בין קדש לטהור: רק כהן זכר שמבצע עבודה מחזיק בקדושה של כהן, אך בת כהן יכולה להיות טהורה — כלומר אם היא אינה במצב של טומאה (לפי הרשימות בספר ויקרא), היא יכולה לאכול פריטים אלה כחלק ממשק הבית של הכהן.

קטגוריה זו כוללת: חלב יצהר (שמן), תירוש ודגן — הראשית של שלושת התוצרים החקלאיים העיקריים. גם בכור ביכורים — כאן כנראה מתייחס לבכורות בהמה ולא לפירות, אם כי המונחים ביכורים ובכורים עשויים לחפוף.

חרם

כל חרם בישראל — כל דבר שאדם פשוט מקדיש לבית המקדש או לכהונה, לא משנה מה זה או איך — גם הולך לכהן.

בכורות (פטר רחם)

כל בכור, אדם ובהמה כאחד, שייך לכהן. בני אדם מקבלים פדיון הבן — נפדים בגיל חודש בחמישה שקלים כסף (עשרים גרה). בהמות לא טהורות נפדות באופן דומה. ההיגיון: בני אדם לא יכולים להיאכל על ידי הכהן, ובהמות טמאות גם לא יכולות להיאכל — מסיבות הפוכות — ולכן שניהם דורשים פדיון.

בכורות בהמה טהורה (בכור שור, כשב או עז) אין להם פדיון. הם קדש והופכים לקרבן: הדם נזרק על המזבח, החלבים נשרפים, והבשר הולך כולו לכהן — כמו חזה התנופה ושוק הימין משלמים, אלא שהכהן מקבל את כל הבהמה.

ברית מלח עולם

הקטע מסתיים ב"כל תרומת הקדשים" — כל ההפרשות הקדושות שניתנו על ידי ישראל לה' הולכות לכהן ולבניו, חתומות בביטוי ברית מלח עולם.

תרומת מעשר: חובת הלוי לכהן

אותו היגיון היררכי שהופך את הלוי ל"כהן" ביחס לישראלי הופך אותו ל"ישראל" ביחס לכהן. כשם שהישראלי נותן תרומה לכהן מאדמתו, כך הלוי חייב לתת תרומת מעשר — עשירית מהמעשר שלו — לכהן. אף על פי שאין ללוי אדמה משלו, תרומה זו נחשבת כאילו באה מגורן או מיקב. הוא נותן את כל חלבו — החלק הטוב ביותר.

מעשר ניתן לאכילה בכל מקום

מעשר הלוי יכול להיאכל בכל מקום — בניגוד לקדש קדשים (נאכל בעזרה) או קדשים קלים (נאכלים בירושלים). הסיבה: כי שכר הוא לכם — זה תשלום עבור עבודה. כתשלום, הוא מסווג כמזון כהן (רכוש הכהן) ולא משהו שבני ישראל הקדישו לה', מה שהופך אותו לפחות קדש.

אחריות הדדית וחטא

אם הלוי נותן תרומת מעשר כראוי, ולא תשאו עליו חטא. כל המערכת היא של אחריות הדדית: הכהן נושא את חטא הלוי, הלוי נושא את חטא הישראלי, וכולם נושאים באחריות זה לזה. אך אם צד כלשהו לא מקבל תשלום ראוי, האיזון נשבר וכל אחד חייב לשאת את חטאו שלו. הלויים חייבים לכבד את קדשי בני ישראל, והכהנים חייבים לכבד את קדש הלויים — זה המבנה הארגוני השלם של מי נושא באחריות למי ומי מקבל תשלום ממי.

מלח משמר בשר, ורבות מהמתנות הללו הן בשר. ברית רגילה עשויה להיחתם עם סעודה — אך למחרת הבשר פיגול (מקולקל), ולכן הברית נמשכת רק כל עוד הסעודה. ברית מלח מתמשכת כמו בשר מלוח. זה מתחבר ל"על כל קרבנך תקריב מלח" — כל קרבן דורש מלח על המזבח. המלח על מנת המזבח (לא על מנת הכהן) מסמן שהמזבח לא פשוט צורך את הקרבן ומסיים — יש המשכיות.

אין נחלה לכהנים

הכהן מקבל את כל המתנות הללו אך אינו מחזיק בנדל"ן. ובארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם — לא תירש את אדמתם ולא יהיה לך חלק ביניהם. אני חלקך ונחלתך.

זה חיוני מבחינה מבנית כתגובה לאתגר של קרח. הכהן תופס עמדה ספציפית: הוא מקבל מתנות, נושא באחריות להיררכיה, אך אינו מחזיק בכוח ממשי. התלות שלו במתנות — שבסופו של דבר חייבות להינתן מרצון — אומרת שהכהנים חייבים תמיד לשמור על יחסים טובים עם העם.

חלק הלויים: מעשר

הלויים מקבלים מעשר (עשירית) בתמורה לעבודת אהל מועד שלהם. באמצעות הסדר זה, ולא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל מועד — העם כבר לא נושא באחריות המסוכנת של ההתקרבות. הלוי נושא את חטאיהם ומקבל תשלום עבור אחריות זו — זה לא נטל ללא תשלום.

הלויים גם לא מקבלים נחלה בארץ.

תמלול מלא

במדבר פרק יח: אחריות הכהנים ומתנות הכהונה

הקשר: לאחר מרד קרח

אז אנחנו קוראים היום, במדבר, פרק יח. כפי שדיברנו, אנחנו הולכים להתחיל מסוף פרק יז, ששייך לסיפור הזה. זכרו שהייתה אתגר שנקרא מחלוקת קרח. כשקרח הושמד על ידי שנבלע באדמה, זה לא עזר. העם עדיין התלונן. הם אמרו, **אתם המתם את עם ה'**. ואז, לכן, הייתה מגפה - אנשים התחילו למות. זה נפתר על ידי הקטורת. ואז ה' ברא עוד אות. מלבד האות של קרח שנבלע באדמה, היה עוד אות, שזה המטה של אהרן שפרח, שהראה שהוא הנבחר.

התלונה החדשה של העם

אז עכשיו, מה שקורה זה שהעם מסכים. הם כבר רואים שאהרן הוא הנבחר. אבל הם עדיין לא מרוצים. הם עדיין מבינים ש, אוקיי, אחד הוא הנבחר, אבל נראה שכל מי שמנסה לאתגר את זה, או כל מי שלא מורשה, שמתקרב אפילו למשכן, או נוגע, או מביא קטורת בדרך שלו, או כל דבר קטן מאוד, נראה שהוא בסכנה. הם לא מרוצים מזה. וזה, אני חושב, עוד דרך אחת להתלונן. כאילו, זה לא הוגן, זה לא בסדר. אוקיי, אתם יודעים מה, אנחנו מסכימים שאהרן נבחר, אבל למה הקיצוניות הזו? כאילו, יש משהו שאנשים לא מקבלים את הרמה הקיצונית של ההיררכיה, הרמה הקיצונית של, אוקיי, אבל כל השאר ימותו אם הם יתקרבו. זה לא בסדר.

וזה מה שהם אומרים: כולנו מתנו, כולנו אבדנו, כולנו נהרסים. כל מי שמתקרב למשכן ה' מת. האם אנחנו גומרים למות? זה ממשיד. כולם מתים. אחד מת כי הוא אתגר במפורש, אדם אחר מת אפילו בלי לאתגר במפורש, רק בגלל שאמר, וכן הלאה.

התשובה: האחריות נופלת על הרמה הגבוהה יותר

והתשובה, יש באמת שני חלקים של התשובה, אני חושב. אבל בואו נגיד התשובה הראשונה, או החלק העיקרי של התשובה הוא, שאתם תפסיקו למות. ואני חושב שמה שצריך לקרוא את זה כך זה, שזה אומר שהעם מסכים לאחריות האחרת הזו של הכהונה. לכהונה יש את האחריות החדשה הזו עכשיו, שזה התפקיד שלהם לוודא שלא כל השאר ימותו.

עכשיו, כבר ראינו את זה קודם. זו לא הפעם הראשונה שזה נאמר. אבל ברור, הם עדיין לא הסכימו עם זה, נכון? כי העם עדיין מתלונן על קיום ההיררכיה הזו, והקיום של כל מי שמתקרב, מת, כל זר, וכן הלאה. אז עכשיו שהייתה להם את התלונה הזו, שיש להם את הבקשה הזו, אז עכשיו יש לנו אותם עצמם כאילו עונים לאהרן, ומתלוננים למשה, ואז מקבלים את התשובה, אוקיי, אתם יודעים מה? בשבילכם, כדי להציל אתכם, אנחנו הולכים לשים את העונש, כביכול, על הכהונה.

הכהנים נושאים בנטל

במילים אחרות, זה יהיה התפקיד שלהם להגן על המעמד שלהם, נכון? אז לפני זה, אנשים יגידו, אוקיי, זה הכהונה שמגינה על המעמד שלה, ולכן הם לא נותנים לנו ללכת. לא, זה הכהונה שמגינה עליכם מלמות מהמשכן. ככה הסיפור הזה ממסגר את החוק הזה, את ההגבלה הזו, ולכן זה משהו שהם הסכימו לו. זה לא משהו שנכפה עליהם. וזו התשובה.

ה' אומר לאהרן, אתה, הבנים שלך, המשפחה שלך, נכון? הבנים השייכים לבית אב שלך, אתם תישאו גם את **עוון המקדש**, שזה אומר אם אנשים מתנהגים בחוסר כבוד למקדש, וגם את **עוון כהונתכם**, שזה אומר העוון - זה לא עוון להיות כהן, זה עוון המקדש, עוון כהונתכם, נשמע כאילו זה עוון להיות מקדש, או להיות כהן, אבל העוון שנכפה על אחרים בגלל שהם לא כהנים.

לקח עמוק על היררכיה

אז זה הלקח החשוב בדבר הזה. כל בעיה שקורית לאנשים אחרים בגלל שאנשים מסוימים גבוהים יותר, היא האחריות של האנשים הגבוהים יותר, לא האחריות של האנשים הנמוכים יותר, כמו שהאנשים הגבוהים יותר היו נוטים לומר בלי הלקח הזה. אז זה הלקח החשוב בדבר הזה.

תפקיד הלויים כמתווכים

עכשיו, זה מאוד מפורש גם, על ידי כל ההקשר של ספר במדבר, שיש לו מאוד קשר ללויים, שהם הרמה הבאה של הגנה, הרמה הבאה של היררכיה אחרי הכהנים. אז זה אומר, לא רק הכהנים יהיו אחראים, ישאו את החטא הזה, ייקחו את האחריות שלהם לעשות את המרחק הזה של העם והמשכן והכהנים, גם הלויים, **ואח שבט לוי תקריב אתו ונלוו עליך**, זה משחק

ושוב, הוא אומר, אני אתן לך, וזה גם נאמר במילה של **משמרת תרומותי**, אז במילים אחרות, משמרת התרומה, כי התרומה היא גם קדושה, ואתה צריך לשמור אותה, זה בדיוק כמו זר שמתקרב למשכן, מת, אז זה תרומה גם. אז, ומי התפקיד שלו לשמור את התרומה, ולוודא שזה מגיע אליי, והוא זה שאוכל אותה, זה התפקיד של הכהנים שוב.

אז, אני נותן לך, משמרת תרומותי, זה משמרת התרומה שלי, **לכל קדשי**, כל מיני תרומה, כל מיני דברים שהם מקדישים לי, זה ייתן לך **למשחה**, זה חלק מהגדולה שלך, ולבנים שלך, זה תמיד יהיה ככה, וזה עובר עכשיו על כל הדברים שהם נותנים, רשימה מאוד ברורה של כל הדברים שהכהנים מקבלים, אבל כולם עובדים באותה דרך.

קטגוריה ראשונה: קודש הקודשים

אז הדבר הראשון עובר, מה זה קודש הקודשים, וה**אש**, הקרבנות שנשרפים על המזבח, החלקים שהם נתנו, **מן המנחה ומן החטאת ומן האשם**, אלה קודש הקודשים, נכון, החלקים של חטאת, אשם, או מנחה, שכהן אוכל, נכון, העולה אין מה לאכול, אז זה לא רלוונטי, **אשר ישיבו לי**, אנחנו רואים אשם, זה משהו שמחזיר, שיש לזה קשר למה שדיברנו, אני זוכר אם היה לנו שיעור בויקרא, שההבדל בין חטאת לאשם הוא שזה לא רק קרבן לכפר עליך, זה גם במובן מסוים כמו תשלום, כמה אשמות ממש יש תשלום שהולך איתם, אבל גם אם לא, זה משהו שמשולם בחזרה, בכל מקרה, זה נקרא קודש הקודשים, זה נאכל, זה נאכל על ידי קודש הקודשים, נכון, לא ממש בקודש הקודשים, אבל זה צריך להיחלל בקודש, שזה אומר בעזרה, רק הזכרים מורשים לאכול את זה, אז זו הרמה הראשונה.

קטגוריה שנייה: תנופה ותרומת מתנם

אז יש תנופה שנקראת **תרומת מתנם**, אבל זה שוב, כל הדברים שהם מרימים, תנופה זה לא דברים שנשרפים על המזבח, דברים שהם, לא לכולם בהכרח יש תנופה רשמית, אולי לרובם יש, אולי לא לכולם, אבל תנופה, ראינו הרבה פעמים, הרעיון של תנופה הוא משהו שאתה כאילו מרים לפני המזבח, זה הטקס שמייצג את זה, אבל גם כמה דברים שאין להם את הטקס הזה, אבל הם לא נשרפים, הם לא נשרפים.

קודש לעומת טהור: מי רשאי לאכול

וזה לא רק לכהנים הזכרים, זה גם, כמו שהם אומרים, לבנות, כי בנות יכולות לאכול את זה. גם, **כל טהור בביתך**. יש הבדל בין קודש לטהור כאן. אם אתה קדוש - רק כהן, כהן זכר, שעושה עבודה, יש לו את הקדושה של כהן. אבל אישה כהנת, בת של כהן, יכולה גם להיות טהורה. במילים אחרות, אם היא לא טמאה, אם היא לא כמו כל הרשימה של טומאות שאנחנו לומדים בספר ויקרא, אם היא לא אחת מהטומאות האלה, אז היא יכולה לאכול את זה כל עוד היא חלק ממשק הבית של הכהן.

מתנות חקלאיות: ראשית וביכורים

וזה כולל **חלב יצהר**, מהשמן, **מתירוש ודגן**, מתבואה, מענבים, ההתחלות, הראשית שניתנות לה, הולכות אליך.

אותו דבר, **בכור ביכורים**, נכון? אלה בעלי חיים. כאן, ככה זה נראה. אנחנו לפעמים קוראים ביכורים גם כפירות, אבל כאן נראה שיש ראשית, שזה ההתחלות של שלושת הסוגים העיקריים של חקלאות. ואז ביכורים, שזה ההתחלות של, אני חושב, בכור כל, כמו בכורים. אני חושב שביכורים ובכורים זה אותו דבר, אבל משהו לקח בכורים. אז אני לא ברור. בכל מקרה, גם, אני מביא לך, זה כל אחד יכול לאכול את זה, נקרא **טהור בביתך**.

חרם: פריטים מוקדשים

אותו דבר נקרא **חלב יצהר**. **חרם** פירושו, למדנו, שמישהו פשוט נותן משהו לבית המקדש, לכהן. לא משנה מה או איך, זה נקרא חרם. זה גם מגיע לכהן.

בכורות: פטר רחם

ואותו דבר הוא, כל בכור, **פטר רחם**, הן של אדם, הן של בהמה, כמובן, האדם מקבל פדיון הבן, כפי שכבר דנו. **בהמה טמאה**, אותו דבר. ואיך היא מתפדה? **ופדויו מבן חדש תפדה בערכך**, סכמו, וזה הסכום הקבוע, כמו

מילים על המילה לוי, לוי פירושו משהו שילווה אותך לשרת אותך, וגם לשרת את הבנים שלך, לשרת את כולכם מול האהל.

התפקידים והמגבלות הספציפיות של הלויים

הם ישמרו את המשמרת שלך, הם ישמרו את המשמרת שלך, את משמרת האהל. אבל אפילו הלוי, וזה כמובן, בתגובה לקרח, שהיה לוי, אבל במקום להיות הלוי שמשמרת כמתווך, כדבר שחוסם את העם מהכהנים, ובעצמו גם לא מורשה להיכנס למרחב של הכהנים, קרח רוצה לקחת את הכהונה. אבל עכשיו זה אומר, לא, אז שוב, בדיוק כמו שהעם כאילו מקבל שהכהנים מגינים עליהם מעצמם, הלוי גם מגן על העם, על המשכן, מהעם, ומגן על עצמם, או מגן על הכהנים מעצמם, אז הם שומרים את האהל, שזה אומר כמו החצר החיצונית, אבל את **כלי הקודש**, או את המזבח, הם לא יכולים לגעת, כי אחרת הם ימותו, גם אתם וגם הם.

אז שוב, זה השיתוף באחריות, זה גם האחריות של הכהנים שאנשים לא ימותו בגללו.

ההמשכיות שנוצרת על ידי הלויים

הלוי, במובן מסוים, ביחס לכהנים הוא כמו ישראל, אבל ביחס לישראל הוא כמו כהנים.

וזה הכל, אז זה מה שזה אומר, הם ילוו אותך והם ישמרו את האהל וכל זה, והם יקראו לזה **זר לא יקרב**, והם ישמרו את הקודש, את המזבח, ודרך זה, **ולא יהיה עוד קצף על בני ישראל**, כפי שראינו בחלק הקודם, שהיה קצף כשהעם אכן התקרב ואכן נגע במקומות שלא שייכים להם.

הלויים כמתנה

וכאן אנחנו חוזרים שוב שהלויים הם מתנה מהיהודים, או מתנה, או משהו שניתן מהעם לכהנים לשרת באהל מועד. ואז, שוב, אני חושב שיש את המיקוד הזה של מתנה כפי שאנחנו מוצאים שזה מסתיים כאן, **ועבודת מתנה** - הלוי הוא מתנה לכהנים מהעם. אז במקום שהעם יתלונן, אה, למה הלוי זה לא אני? זה הם שנותנים את המתנה לכהנים שיהיה לו את החברה הזו או את הדבר הזה ביניים שמציל, גם עוזר להיררכיה, אבל גם עוזר שיהיה איזושהי המשכיות. אין רק כהנים וישראל, יש לוי ביניהם.

הכהונה כמתנה, לא כפייה

אבל הכהנים, **ואתה ובניך**, הכהנים והבנים שלו, אתם תשמרו, את המזבח, אז, **למבית הפרוכת**, המזבח הוא בחצר, או אולי גם את **מזבח הפנימי**, או מה שבתוך הפרוכת, שוב, קודש הקודשים, הארון. והכהונה שלכם היא גם ניתנת מ, ממי זה ניתנת? לא בטוח, אבל הנקודה היא שזו מתנה, זו לא כפייה, זו מתנה, זה נשמע כמו דבר טוב, והזר **הקרב יומת**, זה נכון, זר שמתקרב מת, אבל לא במובן הרע, אבל זה חלק מ, אני חושב, המשך הנושא שהיה לנו, שאהרן הוא גם זה שגורם למטות לפרוה, זה לא רק זה שגורם לדברים לשרוף, כמו שאנחנו, כמו שרש"י אומר, כמו שלמדנו מקטורת, קטורת זה לא רק משהו שאתה יכול למות ממנו, זה גם משהו שיכול להציל אותך ממות, וכן הלאה.

המתנות לכהנים: תשלום עבור השירות שלהם

ועכשיו, יש לנו את החלק הבא של הפרק הזה, זה שעכשיו שאנחנו מבינים, וזה גם מאוד יפה איך זה מסודר, עכשיו שאנחנו מבינים שהכהנים עובדים בשבילנו, כי הם מגינים עלינו מהם, הם מגינים עלינו מהמשכן, הם מגינים על המשכן מאיתנו, אבל הם עושים את העבודה שלנו, אז עכשיו הם צריכים תשלום על זה.

המסגרת של מתנות כהונה

אז זה חוזר, וכמובן חלק מזה כבר יש לנו, חלק מזה מתווסף עכשיו, זה חוזר על מה שנקרא מתנות כהונה, שזה התשלום, או אנחנו קוראים מתנות המתנות, נכון, המתנות שהעם נותן לכהנים בתמורה לעבודה שלהם, בשבילם, כיוון שהם עובדים בשבילנו, הם לא עובדים בשביל עצמם, כי הם כל כך גדולים, הם עובדים בשבילנו, ולכן הם ראויים לתשלום מאיתנו, וזו המצווה של מתנות כהונה.

עכשיו, זה לגבי הכהונה. עכשיו, קודם למדנו שלא רק לכהונה יש תפקיד, יש חלק בהיררכיה, אלא גם ללויים. אז הלויים גם מקבלים משהו כאן. מה הלויים קיבלו? הם קיבלו מעשרות. אז הכהן מקבל תרומה, שהיא, כפי שדנו, כל הדברים שהכהן מקבל כשהם נקראים תרומה. והלוי מקבל מעשר, עשירית מכל הדברים. זה לא אומר בדיוק מה זה ברגע הזה.

מעשר כתשלום עבור עבודה

הם מקבלים את זה, ומה הם מקבלים את זה בתמורה לעבודתם, שהם עובדים באהל מועד. ודרך זה, ולא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל מועד, לשאת חטא למות, זו לא תהיה אחריות העם שהם הולכים, אלא זו תהיה אחריות הלוי, והוא מקבל תשלום על האחריות. זה לא שהוא לוקח על עצמו את האחריות הקיצונית הזו בחינם. הוא מקבל תשלום על זה.

והלוי, הוא יעבוד את אהל מועד, והוא ישא את חטאם. זה יהיה גם חוק עולם, אני חושב גם עולם, משהו שניתן לעולם. הם יקבלו את המתנה הזו, והם ישאו אחריות, כי הוא מקבל את המעשר הזה, לכן הם לא מקבלים, גם הלויים לא מקבלים נחלה, רק הכהנים מקבלים נחלה.

תרומת מעשר: חובת הלוי לכהן

עכשיו, בדיוק כפי שדנו קודם, שהלוי הזה, ביחס לישראל, הוא כהן, ולכן הוא מקבל מעשר מהם, אבל ביחס לכהן, והוא גם כמו ישראל, הוא לא יכול להתקרב למזבח. אז אותו יחס עובד גם ביחס למתנות כהונה, בדיוק כמו שהלוי מקבל מתנות מהישראל, הוא מקבל מעשר, אבל הוא עדיין צריך לתת תרומה לכהן, כי הכהן עדיין מעליו.

אז ככה ה' אומר למשה, דבר אל הלויים ואמרת אליהם, כי תקחו מעשר מהעם, אתם צריכים לתת תרומה לה', אתם צריכים לתת תרומה, מעשר מהמעשר, עשירית מהמעשר, מה שנקרא תרומת מעשר, כי תרומה היא מה שהכהן מקבל, ואז, למרות שאין לכם אדמה משלכם, אז אתם לא יכולים לתת לכהן בעצמכם, אבל זה יחשב לכם, התרומה שאתם נותנים, כאילו אתם נותנים את התבואה מהמקום שבו התבואה נאספת, או היין, הענבים מהמקום שבו הכרם, מהמקום שבו היין נסחט, וכן הלאה, אז תתנו, זה יהיה, אז זה שלכם, אז האנשים, יש להם אדמה משלהם, והם נותנים מהאדמה שלהם תרומה לכהן. ללוי יש משלו, לא אדמה, אלא מעשר, והוא נתן תרומה לכהן, באותה דרך שהם נותנים, זה נקרא כל חלב, החלב שלו, לא בהכרח החלב, אלא הטוב ביותר, שהוא נתן להם, וזה חוזר שוב, זה יחשב, יחשב ללויים, בדיוק כמו תבואת גורן ותבואת יקב.

מעשר יכול להיאכל בכל מקום

וזה ייאכל, מי יאכל את זה? הכהן, אני מניח, יאכל את זה, או הלוי יאכל את המעשר, בכל מקום, אז בניגוד, זה אפילו לא קודש, קודש קל, בניגוד לקדשי קדשים, שצריכים להיאכל בעזרה, או קדשים קלים, שנאכלים רק בירושלים, התרומה הזו נאכלת בכל מקום, כי זו מילה, זה, זה כי שכר הוא לכם, כי זה כאילו תשלום, אז אם זה תשלום, זה רק במובן מסוים, זה לא שהישראל מקדישים את זה לה', ולכן הם נותנים את זה ללוי, או תרומה לכהן, זה יותר כמו, מה שאנחנו קוראים ממון כהן, זה ניתן לכהן, כי זו העבודה שלו, הוא צריך לקבל תשלום על העבודה שלו, אז לכן, זה פחות, נחשב פחות קודש, התרומה עצמה.

האיזון של אחריות וחטא

וחוזר שוב, אני לא יודע כמה פעמים זה חוזר, כמו ולא תשאו עליו חטא, אם הכהן, אם הלוי ייתן, את תרומת המעשר הזו לכהן, לא יהיה לו חטא אחרת, יש משהו לא מאוזן, ביחס הזה כולו, כי לכהן יש, נושא את חטא הלוי, והלוי נושא את חטא הישראל, וכולם נושאים זה את זה, אחריות על כולם, אבל אם הם לא מקבלים תשלום, אז, הם יצטרכו לשאת את החטא שלהם, אז, הלויים צריכים, צריכים לכבד את הקודש של ישראל, ולא למות, ואז הכהן לכבד את הקודש של הלויים, וכן הלאה, וזה הארגון של כל המבנה, של מי אחראי על מי, ומי הוא, ברמה גבוהה יותר ממי נאמר לדבר, ומי מקבל תשלום ממי.

ערך. זה במקרה הזה גם הערך, אבל הערך הקבוע, שהוא חמישה שקלים כסף, עשרים גרה.

אבל בהמות כשרות, אז זה מה שקורה לבני אדם או לבהמות לא כשרות, שאי אפשר לאכול אותן. כמובן, שניהם, ומסיבות הפוכות. בן אדם, אתה לא, אתה יודע, הכהן הזה לא יכול לאכול. אבל בהמה טמאה, הוא גם לא יכול לאכול. מסיבות הפוכות, לשניהם יש פדיון.

כבורות כשרות: אין פדיון

שימו לב, אילו לא יש להם פדיון? בכור שור כשב ועז, שהן הבהמות הכשרות. הן לא תפדה, הן קודש. מה עושים איתן? הן הופכות לקרבן, אז זורקים את דמן על המזבח, חלבן נשרף, חלביהן נשרפים על המזבח, ואז בשרן הולך לכהן, זה כמו חזה התנופה ושוק הימין. בדיוק כמו שהכהן מקבל חזה התנופה ושוק הימין מזבח שלמים, הוא מקבל את כל הבכור.

תרומת הקדשים וברית מלח עולם

ואז יש עוד דבר אחד, אני חושב שזה אולי רק כללי, פסוק כללי, שנקרא תרומת הקדשים, כל הדברים, כל הדברים המופרשים לקדושה שלא נתן לה', הם כולם לך, לבניך.

וזה מסתיים עם המילה הזו, ברית מלח עולם, זו ברית מלח, כנראה ברית, מלח, הוא משהו ששומר על בשר טרי. אז הרבה מהמתנות כאן הן בשר, אבל לפעמים הן לא טריות. ובאופן דומה, משהו עשוי לחשוב שהברית הזו היא כמו, בסדר, זה כמו - לפעמים גם ברית היא משהו כמו, זכור, דרך אחת גדולה לעשות ברית היא לאכול ארוחה ביחד, לעשות זבח. אבל הארוחה ההיא, ופיגול, ויום אחר כך זה פיגול, זה כבר מקולקל. אז לפעמים ברית נמשכת רק כל עוד הארוחה שנוצרה כדי לחגוג אותה, שהם יצרו רק כדי לעשות אותה אמיתית. אבל זו היא ברית מלח, זה כמו שמלחת בשר, וזה נשאר לנצח.

ולכן גם יש, אנחנו קוראים, שכל קרבן צריך להיות עליו מלח על המזבח. כמובן, במובן מסוים, זה בגלל סמליות, כי בשר לא טעים בלי מלח, אבל זה אומר שם גם, שפי ברית אלקיך, כי המזבח הוא משהו, למרות שהחלקים של המזבח, נכון, החלקים של הכהן לא חייבים להיות עם מלח, זה שונה, אולי הוא צריך לאכול את זה עם מלח, אבל זה רק לטעם שלו. אבל החלקים שעולים על המזבח, גם הם צריכים להיות עם מלח כדי להראות שזה לא שהמזבח אוכל את זה וזה נגמר. יש משהו המשכיית בזה.

אז אלו הן המתנות שהכהן מקבל.

הכהן לא מקבל נחלה

עכשיו, יש לנו עוד חלק חשוב אחד, ואז אנחנו הולכים, עוד שני דברים בפרק הזה, אבל הדבר הבא הוא, הדברים שהוא לא מקבל. אז הוא מקבל את המתנות האלה, הוא מקבל את כל המתנות האלה מדין, אבל הוא רק מקבל מתנות. הוא לא מקבל שום דבר שבאמת שייך לו. במילים אחרות, אין לו שום נדל"ן.

זו דרך מאוד חשובה שבה הכהונה מובנית, כפי שדנו, כל החלקים האלה, ושם, זה אחד מהחלקים של הלכה, אבל זה מאוד ברור לראות איך זה מגיב לאתגרים שלפני כן. אז התגובה לאתגר של מה הכהן ראוי לקבל היא שהכהן נמצא במצב מאוד ספציפי. הוא מקבל את כל המתנות האלה. זו האחריות שלו לשמור על מקומו בהיררכיה, וגם הוא לא מקבל שום כוח ממשי. הוא לא מקבל שום נדל"ן.

אז זה אומר שהוא תמיד יהיה מתנה, כפי שדנו. מתנה אומרת שזה חייב להיות, אבל במציאות, כלומר, הם לא יכולים לכפות עליו. אולי הלכתית הכהן יכול לכפות, אבל המציאות היא שמכיוון שמתנות כהונה אלה הן מתנות, אז הן תמיד יצטרכו להינתן מרצון, מה שאומר שהכהונה תמיד תצטרך להיות נחמדה לאנשים.

אז בדרך הזו, ובארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם אני חלקך ונחלתך.

חלק הלויים: מעשר

Generated by Shiur Upload Automation